

XXVI edycja akcji Żółty Tydzień

Profilaktyka może uchronić przed poważnymi konsekwencjami wirusowego zapalenia wątroby. WZW A i B powiedz NIE!

W dniach od 15 do 26 kwietnia br. odbędzie się XXVI edycja ogólnopolskiej akcji Żółty Tydzień. Jej idea jest edukacja na temat zagrożeń związanych z wirusowym zapaleniem wątroby typu A (WZW A) i typu B (WZW B) oraz popularyzacja szczepień ochronnych, jako skutecznej profilaktyki tych chorób. Adresy punktów szczepień biorących udział w akcji można znaleźć na stronie www.zoltytydzien.pl.

Mnie to nie dotyczy ...

Często wyjeżdżasz, jadasz posiłki w przypadkowych miejscach, pijesz napoje z kostką lodu, ćwiczysz w siłowni, uprawiasz sport, korzystasz z zabiegów kosmetycznych, planujesz zabieg medyczny? W każdej z tych sytuacji, których często nie da się uniknąć, istnieje prawdopodobieństwo zakażenia się wirusowymi zapaleniami wątroby typu A i typu B. Nie należy lekceważyć tego ryzyka i warto jak najwcześniej pomyśleć o odpowiedniej profilaktyce.

Warto skorzystać ze szczepień w ramach akcji Żółty Tydzień, którą adresujemy w tym roku zwłaszcza do osób planujących zabiegi medyczne, które zwykle wiążą się z ryzykiem naruszenia ciągłości skóry. Jak zauważa prof. Janusz Ślusarczyk z Katedry i Zakładu Zdrowia Publicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – *„Nigdy nie wiemy kiedy nastąpi życiowa sytuacja zmuszająca nas do korzystania z usług służby zdrowia, kiedy czeka nas zabieg medyczny, a nadal jest to największe narażenie na zakażenie wirusowym zapaleniem wątroby typu B.”*

Czy obecnie istnieje duże ryzyko zakażenia wirusowymi zapaleniami wątroby?

Wirusowe zapalenia wątroby typu A i typu B to **jedne z najczęściej występujących chorób zakaźnych na świecie**, które nadal stanowią poważne i realne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi^{1,2}. **Wirus zagraża każdemu, kto nie jest zaszczepiony**, dlatego tak ważną rolę odgrywa wiedza na temat choroby, świadomość, w jaki sposób można jej uniknąć oraz przekonanie o zaletach skorzystania ze szczepień, które skutecznie zabezpieczą i uodpornią organizm.

WZW A, zwane potocznie przez pacjentów **żółtaczką pokarmową**, to choroba, która występuje praktycznie na całym świecie. Do zakażenia może dojść poprzez bezpośredni kontakt z chorą osobą lub przez **spożycie skażonej wirusem żywności lub wody**³.

„Aby uchronić się przed zakażeniem WZW typu A można zastosować różne metody profilaktyczne, z których oczywiście najlepszą jest szczepienie. Obecnie w Polsce WZW A jest najczęściej „przywożone” z podróży o klimacie gorącym, w których standardy sanitarne nie zawsze są wysokie – informuje prof. Janusz Ślusarczyk. Narażenie występuje najczęściej przez spożywanie posiłków przygotowanych w nieodpowiednich warunkach, zwykle dla wielu osób lub przez zakażony napój. Dlatego ważne jest picie napojów butelkowanych, a przed spożyciem np. owoców należy je dokładnie umyć. Należy w ogóle uważać na jedzenie: stosować zasadę jedzenia posiłków gotowanych lub pieczonych i ograniczać produkty surowe.”

Stuprocentowej gwarancji ochrony nie daje nawet zakwaterowanie w ekskluzywnym hotelu i zachowanie podstawowych zasad higieny, ponieważ do zakażenia wystarczy **umycie rąk w zainfekowanej wodzie** lub spożycie jej w postaci **lodu w drinku**⁴.

Do zakażenia wirusowym zapaleniem wątroby typu B, zwanym potocznie przez pacjentów żółtaczką wszczepienną, wystarczy zaledwie kropla krwi⁵, dlatego niebezpieczne dla naszego zdrowia mogą być zabiegi wykonywane w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych czy salonie tatuażu. Duże ryzyko zakażenia niosą też kontakty seksualne z osobą zakażoną wirusem HBV^{2,5}.

„W tej chwili w Polsce na ostre WZW typu B chorują ludzie dorośli, powyżej 26 roku życia, nieobjęci programem szczepień obowiązkowych. Należy podkreślić, że większość obecnie rozpoznawanych przypadków stanowią zakażenia przewlekłe, w których zakażenie wirusem nastąpiło wcześniej. Nadal większość zachorowań na ostre WZW typu B w Polsce (58%) miało związek z zabiegiem medycznym. Natomiast innymi najczęstszymi drogami zakażenia były kontakty seksualne, przyjmowanie dożylnie narkotyków oraz tatuaże. Ale w niemal 1/3 przypadków droga zakażenia pozostaje nieznana – podkreśla prof. Janusz Ślusarczyk.”

Nie odkładaj szczepienia na później

Punkty szczepień biorące udział w akcji Żółty Tydzień oferują szczepionkę skojarzoną, uodparniającą przeciwko obu typom wirusa (standardowy schemat szczepienia składa się z 3 dawek – pierwszą podaje się w dowolnie wybranym terminie, drugą dawkę po upływie 1 miesiąca, a trzecią po upływie 6 miesięcy od podania pierwszej dawki)^{6,8} oraz szczepionki monowalentne, czyli takie, które chronią przed jednym z typów wirusa.

W przypadku WZW typu A podaje się szczepionkę w 2 dawkach w odstępie 6-12 miesięcy⁶. Podstawowy schemat szczepienia przeciwko WZW typu B obejmuje 3 dawki, drugą po miesiącu od pierwszego szczepienia, a trzecią po 6 miesiącach od pierwszej dawki⁷. **Należy pamiętać, że tylko przyjęcie pełnego cyklu szczepienia zapewnia długotrwałą ochronę przed zakażeniem wirusem zapalenia wątroby typu A⁴ i typu B⁹.**

„W Polsce obowiązkowe szczepienia objęły wszystkie dzieci urodzone od 1996, a więc można przyjąć, że w 100% jest uodporniona populacja do 26 r. ż. Natomiast osoby starsze są uodpornione w około 15-20%. By uodpornić całą populację w wieku 25 – 75 lat należałoby zaszczepić około 15 mln osób.” – podsumowuje prof. Janusz Ślusarczyk.

Więcej informacji na temat profilaktyki wirusowych zapaleń wątroby oraz adresy punktów szczepień biorących udział w akcji Żółty Tydzień znajdują się na stronie www.zoltytydzien.pl.

Więcej informacji:

Agnieszka Sobczak-Malinowska, e-mail: asobczak@compress.com.pl, tel. 695 310 078

Marta Godlewska, e-mail: mgodlewska@compress.com.pl, tel. 693 880 496

Piśmiennictwo:

1. WHO, Hepatitis A, Departament of Communicable Diseases Surveillance and Response, 2000. [http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/HepatitisA_whocdscsre2000_7.pdf]
2. WHO, Hepatitis B, Departament of Communicable Diseases Surveillance and Response, 2002. [http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/HepatitisB_whocdscsrlyo2002_2.pdf]
3. W. Magdzik, *Wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw A) Stan wiedzy i działalności praktycznej w zakresie zapobiegania i zwalczania zachorowań*, Warszawa 2005, s. 39-40
4. M. Pokorska-Lis, *Wirusowe Zapalenie Wątroby typu A w podróży – zasadność profilaktyki*, Zakażenia, 4/2010.
5. http://www.pis.lodz.pl/wzw_tz.htm, data dostępu 28.03.2013
6. E. Duszczyk, E. Talarek, Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – nowe wyzwanie na obszarach objętych powodziami, [w:] Zakażenia 5/2010, Warszawa 2010, s. 117 Charakterystyka Produktu Leczniczego firmy GSK
7. E. Duszczyk, E. Talarek, Szczepienia ochronne w praktyce lekarza rodzinnego, Nowa Klinika, vol 18 no 5, s. 5067.
8. E. Kacprzak, Choroby krajów tropikalnych, Praktyka Lekarska, nr 73/2011, s.16.
9. A. Kwieciński, Wirusowe zapalenie wątroby typu B (HBV) – obraz kliniczny, terapia oraz profilaktyka. [w] Vademecum lekarza rodzinnego; 2006; tom XI, str. 32.

WZW typu A i WZW typu B w liczbach

2 000 000 000

osób uległo zakażeniu HBV tj. wirusem wywołującym zapalenie wątroby typu B^{1,2}

to ok. 1/3 ludności świata^{1,2}

350 000 000

ludzi na świecie jest nosicielami HBV w formie przewlekłej^{1,2}

1 500 000

globalna liczba zgłaszanych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A¹

600 000

szacuje się, że tyle osób na świecie umiera każdego roku z powodu WZW typu B¹

500 000

szacowana liczba nosicieli wirusa zapalenia wątroby typu B w Polsce¹

300 000

osób zachorowało na wirusowe zapalenie wątroby typu A w czasie wybuchu epidemii tej choroby w Szanghaju, w 1988 roku⁸

1 500

tyle w przybliżeniu rocznie zgłaszanych jest ogółem zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B w Polsce¹

100

razy bardziej zakaźny jest wirus HBV, niż wirus HIV¹

40%

stanowi w Europie wirusowe zapalenie wątroby typu A wśród wszystkich przypadków wirusowych zapalenia wątroby w tym regionie⁹

25%

dorosłych, u których w dzieciństwie zdiagnozowano przewlekłe WZW typu B, umiera w wyniku rozwoju pierwotnego raka wątroby lub marskości wątroby¹

14

po tylu dniach od podania 1 dawki szczepionki przeciwko WZW typu A we krwi pojawiają się przeciwciała¹

1 kropla zakażonej krwi może doprowadzić do zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu B^{10,11}

Drugi zakażenia

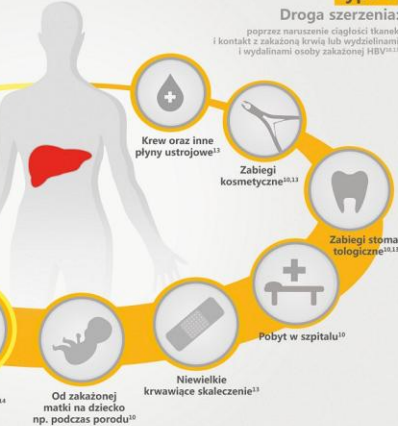
Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Druga pokarmowa: spożycie zakażonej żywności, lub zakażonej wody^{10,11}

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Druga szerzenia: poprzez naruszenie śluzówki kłosańsk i kontakt z zakażoną krwią lub wydzielinami i wydalninami osoby zakażonej HBV^{10,11}

Schematy szczepień

Szczepionki monowalentne czyli takie, które chronią przed jednym z typów wirusa

WZW typu A

W przypadku WZW typu A schemat szczepienia składa się z 2 dawek, podanie drugiej dawki zalecane jest w dowolnym czasie pomiędzy 6. mies. a 5. rokiem (ale najlepiej w odstępie 6-12 miesięcy)¹².

WZW typu B

Podstawowy schemat szczepienia przeciwko WZW typu B obejmuje 3 dawki szczepionki: pierwszą dawkę podaje się w dowolnym terminie, druga po miesiącu, a trzecią po 6 miesiącach od podania pierwszej¹².

Szczepionka skojarzona uodporniająca przeciwko obu typom wirusa

WZW typu A i WZW typu B

Standardowy schemat szczepienia składa się z 3 dawek: pierwszą dawkę szczepionki podaje się w dowolnie wybranym terminie, drugą dawkę po upływie 1 miesiąca, a trzecią po upływie 6 miesięcy od podania pierwszej dawki^{12,13}.

BĄDŹ ŚWIADOMY! NIE RYZYKUJ – ZASZCZEP SIĘ!

Źródła:
 1. WHO, Hepatitis B Factsheet (<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs204/en/index.html>, data dostępu 13.02.2012).
 2. Linnachy D. Hepatitis B virus epidemiology, disease burden, treatment, and current and emerging prevention and control measures. J Viral Hepat 2004; 11(2): 97-107.
 3. M. Pokorska – Us, Wirusowe zapalenie wątroby typu A w podróży – wiadomości profilaktyki, Zakażenia, 4/2010, s. 77-81.
 4. Kwieciński A, Wirusowe zapalenie wątroby typu B (HBV) obraz kliniczny, terapia oraz profilaktyka, [w:] Wydawnictwo lekarza rodzinnego, 2006; tom XI, str. 32.
 5. Główny Urząd Statystyczny, Rocznik Demograficzny 2011, http://www.stat.gov.pl/gps/rde/kbcz/gus/PUBL_rs_rocznik_demograficzny_2011.pdf str. 28.
 6. WHO, Hepatitis A Factsheet (<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs226/en/index.html>, data dostępu 13.02.2012).
 7. http://www.pzh.gov.pl/odpowiedzialnosc/2010/01_2010.pdf, data dostępu 1.02.2012.
 8. A. Kuna, A. Wroczynska, L. Mayer, Zdrowie w tropiku, Kraków 2011, s. 30.
 9. M. Wierzyżnioc, Systemowa wirusowa zapalenie wątroby typu A, Choroby zakaźne i pasożytnicze, J. Cianciara, J. Juszczyk, Lublin, Wydawnictwo Czelej 2012.
 10. W. Majątek, Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka, alfa-medica press 2007; str. 325-341.
 11. <http://www.ioda.pl/wzow/17z.htm>, data dostępu 1.02.2012.
 12. W. Magdził, Wirusowe zapalenie wątroby typu A. Stan wiedzy i działalności praktycznej w zakresie zapobiegania i leczenia zakażeń, 2005.
 13. A. Splra, A review of combined Hepatitis A and hepatitis B vaccination for travelers, Clin Ther. 2003 25(9):2337-2351.
 14. E. Duszczyk, E. Talarak, Wirusowe zapalenie wątroby typu A zagrażenie dla osób podróżujących, Zakażenia, suplement 2/2008.
 15. E. Duszczyk, E. Talarak, Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – nowe wyzwanie na obszarach objętych powodzią, [w:] Zakażenia, 5/2010, Warszawa 2010, s. 117.
 16. E. Duszczyk, E. Talarak, Szczepienia ochronne w praktyce lekarza rodzinnego, Nowa Klinika, vol 15 no 5, s. 5067.
 17. E. Kacprzak, Choroby krajów tropikalnych, Praktyka lekarska, nr 73/2011, s. 16.